

IVÆRKSÆTTER- UNDERSØGELSEN 2015

DANSK
IVÆRKSÆTTER
FORENING

Baggrund for undersøgelsen

Iværksætterundersøgelsen 2015 er gennemført i perioden fra 11. august til 10. september og påbegyndt af 635 respondenter og gennemført af 566 respondenter, som ejer og driver egen virksomhed. Derudover har 130 svaret, at de ikke har virksomhed, men overvejer at starte virksomhed. Denne stikprøve fremgår særskilt i undersøgelsen med egne demografidata i afsnittet.

Undersøgelsen er gennemført blandt Dansk Iværksætterforenings medlemmer og interessenter i samarbejde med Iværk&Vækst, Danmarks største inspirationsforum for iværksættere, som afholdes 29. september i København.

Undersøgelsen dokumenterer danske iværksætteres syn på iværksætternes vilkår og undersøger, hvilke udfordringer, der er de største for danske iværksættere lige nu. Undersøgelsen spørger bl.a. til forhold omkring finansiering og fremskaffelse af kapital. Den undersøger også, hvordan iværksætterne føler samarbejdet med offentlige myndigheder fungerer, hvordan iværksætterne føler iværksætteri anses i samfundet og om deres forventning til udviklingen i deres virksomheder i det kommende år, herunder jobskabelse.

Dele af undersøgelsen sammenligner resultaterne med Iværksætterundersøgelsen 2012, 2013 og 2014, som er blevet gennemført i samme periode de tre foregående år.

Nogle af undersøgelsens besvarelser har ikke det samme antal respondenter. Dette skyldes, at der i undersøgelsen er en forgreningslogik, som gør, at ikke alle spørgsmål er relevante for alle respondenter, og disse respondenter har derfor ikke fået stillet alle spørgsmål. Dette sker primært i spørgsmålene omkring kapitalfremskaffelse, hvor respondenterne opdeles mellem at have søgt kapital og ikke søgt kapital, ligesom at dem, der har søgt kapital, opdeles i, om de har formået at skaffe kapital eller ej.

Indholdsfortegnelse

Baggrund for undersøgelsen	1
Indholdsfortegnelse.....	2
Hovedkonklusioner.....	3
Pressemateriale om hovedkonklusioner	5
Iværksætternes største udfordringer i 2015	6
Iværksætternes forventninger til fremtiden	9
Samarbejde med offentlige myndigheder.....	11
Finansiering	12
Iværksætterkultur.....	17
Politisk fokus på iværksætteri	18
40-49 årige drømmer om egen virksomhed.....	19
Dansk Iværksætterforening mener	21
Om respondenterne	22
Pressekontakt	25

Hovedkonklusioner

Iværksætternes største udfordring

41,71 % af iværksætterne i årets iværksætterundersøgelse giver udtryk for, at skatte- og momsspørgsmål er en hovedudfordring i hverdagen, og niveauet er uændret fra sidste år. Særligt unge iværksættere og iværksættere i nystartede selskaber føler sig udfordret ift. at håndtere skatte- og momsspørgsmål.

"Fire år i træk har godt 40 procent af iværksætterne angivet, at skatte- og momsspørgsmål er en stor udfordring for dem. Det er tydeligt, hvis man følger med i samfundsdebatten, at Skat har store problemer på mange fronter, og kommunikationen og samarbejdet mellem Skat og iværksættere i Danmark er et af dem," siger Christian Walther Øyrabø, formand i Dansk Iværksætterforening.

Dansk Iværksætterforening opfordrer derfor til dialog med den nytiltrådte skatteminister Karsten Lauritzen, for at sætte fokus på problemerne med henblik på at minimere udfordringerne for iværksættere. Sidste års undersøgelse gav anledning til en god og konstruktiv dialog med daværende skatteminister Benny Engelbrecht, og en tilsvarende god og konstruktiv dialog ønsker vi at etablere med skatteminister Karsten Lauritzen.

Bankerne mister markant terræn

Bankerne mister markant terræn, når det handler om at finansiere iværksættere. Lidt færre går i banken, når de søger kapital, men markant færre formår at skaffe den kapital, de søger i banken. De seneste års tendens, hvor flere søger mod andre kapitalformer er kraftigt accelereret fra 2014 til 2015. Samtidig viser undersøgelsen en yderligere forværring af, hvordan iværksættere føler, at bankerne tager imod dem. Hele 65 % mener, at bankerne har en "dårlig" eller "meget dårlig" indstilling til iværksættere.

"Fire år i træk er forholdet mellem iværksættere og banker blevet dårlige og dårligere. Det er sidste udkald nu, og Dansk Iværksætterforening rækker nu hånden ud til de enkelte banker samt Finansrådet for at få vendt udviklingen. Det kræver blod, sved, tårer og hårdt arbejde fra alle parter, men der skal ske noget nu," siger Christian Walther Øyrabø.

Alternativ finansiering tager markedsandele

Bankerne taber markante markedsandele, når iværksætternes vækst skal finansieres. Tendensen fra tidligere år, hvor bankerne taber markedsandele til øvrige kapitalformer, er blevet tydeligt bekræftet i år, hvor undersøgelsen viser, at bankerne afgiver markante markedsandele til nye kapitalformer.

"Bankerne har været en central del af infrastrukturen, når virksomheder skal finansieres, men med den nuværende udvikling, ser det ud til at have fået en udløbsdato. Vi mener stadig, at bankerne har en rolle at spille, men det kræver, at der etableres en helt ny dialog mellem iværksættere og banker," siger Christian Walther Øyrabø.

"Det er tydeligt, at bankerne har tabt terræn i forhold til andre finansieringsformer. Iværksætterne går i større udstrækning efter "intelligente penge" og ønsker at få netværk, branchekendskab, salgskanaler og eksponeringsmuligheder med i pakken. På Iværk&Vækst oplever vi en stigende efterspørgsel efter at blive

klædt grundigt på til det bedst mulige investormatch og især private business angels, venture kapital og crowdfunding er i høj kurs" siger Eva Vedel, direktør for Iværk&Vækst.

Iværksættere har stor tro på sig selv

Iværksætterne har stadig stor tiltro til fremtiden, omend optimismen i forhold til den økonomiske situation og forventninger om yderligere ansættelser er marginalt lavere end sidste år.

"Iværksættere er optimister og ser lyst på fremtiden – og det skal man også som iværksætter. At optimismen falder marginalt, efter flere års pæn fremgang, ændrer ikke på, at iværksættere har stort potentiale i Danmark, hvis de får de rigtige rammevilkår," siger Christian Walther Øyrabø.

40 – 49 årige drømmer om en iværksættertilværelse

Det er særligt danskere mellem 40 og 49 år, som drømmer om at blive iværksættere, men en række barrierer bremser dem i at blive det. Den økonomiske tryghed har, ikke overraskende, stor betydning.

"Undersøgelsen peger på, at folk, der er groet fast i "lønmodtager-danmark," drømmer om en tilværelse med mere frihed og de muligheder, det giver at være iværksætter. Undersøgelsen viser dog også, at den faste lønseddel og pensionsordningen er svær at afgive for mange. Danmark har brug for, at flere tager chancer og løber en risiko – men projekterne skal naturligvis være gennemtænkte og så bæredygtige som muligt," siger Christian Walther Øyrabø.

"Det er blevet mere hipt og mere anerkendt at være iværksætter. Alligevel viser årets iværksætterundersøgelse, at det især er den "satte" gruppe i alderen 40-49 år, der i større omfang nøjes med at drømme om det frie liv som iværksætter og lader sig bremse af udsigten til økonomisk usikkerhed og afsavn af løncheck og pensionsordning. Vi har brug for, at flere tager chancer, men også at lade iværksætteri være en naturlig og forankret del af det etablerede erhvervsliv, som har en forpligtelse i forhold til at udfolde de mange uforløste potentialer," siger Eva Vedel.

Pressemateriale om hovedkonklusioner

Pressemeddelelser

Pressemeddelelser omkring hovedkonklusionerne kan tilgås via DIFs hjemmeside:

Pressemeddelelserne er følgende:

- #1: Banker taber terræn i svært finansieringsmarked – [LÆS HER](#).
- #2: Skat og moms er stadig en stor udfordring – [LÆS HER](#).
- #3: Iværksætterne er stadig optimister – [LÆS HER](#).
- #4: Danskere i 40'erne drømmer om at blive iværksættere – [LÆS HER](#).
- #5: Konklusioner på årets Iværksætterundersøgelse – [LÆS HER](#).

De fem pressemeddelelser kan downloades på www.d-i-f.dk/vores-arbejde/ivaerksaetterundersoegelsen

Iværksætternes største udfordringer i 2015

Skatte- og momsspørgsmål stadig største udfordring

Skatte- og momsspørgsmål har de seneste tre år ligget højt på listen over iværksætternes udfordringer i dagligdagen. I undersøgelsen lød opfordringen til iværksætterne: *"Marker de svarmuligheder, som udgør de største udfordringer, du som iværksætter møder lige nu"*.

Spørgsmålet giver iværksætterne mulighed for selv at afkrydse et valgfrit antal udfordringer, og iværksætterne satte i gennemsnit 2,01 krydser på de nedenstående syv muligheder ud over kategorien "andet," hvor 20,27 % valgte at angive udfordringer af forskellig karakter, som ikke er indeholdt i de øvrige kategorier.

Finansiering har ligget i toppen sammen med skatte- og momsspørgsmål de seneste år.

Udfordring	2015	2014	2013	2012
Skatte- og momsspørgsmål	41,71%	41,82%	40,41%	40,36%
Finansiering	40,70%	39,77%	43,30%	44,46%
Socialt sikkerhedsnet	28,81%	23,86%	25,57%	25,36%
At finde frem til relevant rådgivning	21,11%	20,00%	18,97%	19,64%
Kontakt til offentlige myndigheder	20,44%	19,09%	24,54%	16,07%
Familiens accept af mængden af arbejde	16,92%	14,32%	17,32%	17,50%
Administration ved første ansættelse	11,89%	10,23%	12,37%	10,00%
Samlet mængde udfordringer	181,58%	169,09%	182,48%	173,39%

I år har skatte- og momsspørgsmål dog indtaget førstepladsen over iværksætternes udfordringer i dagligdagen for andet år i træk, hvor næsten 42 % angiver dette som et af de områder, hvor de har størst udfordringer. Samme høje niveau som i 2014.

Førstepladsen skyldes også, at finansiering procentuelt ikke er lige så stor en udfordring som i 2012 og 2013.

Det er værd at bemærke, at den samlede mængde af "større udfordringer" er steget fra 1,95 hovedudfordring pr. iværksætter i 2014 til 2,01 hovedudfordring pr. iværksætter inkl. "andet" i 2015, hvilket indikerer, at iværksætterne generelt har lidt flere større udfordringer i 2015 sammenlignet med 2014.

Denne stigning dækker bl.a. over, at flere føler, at det sociale sikkerhedsnet under iværksættere er en større udfordring end tidligere.

Forskellige udfordringer for virksomheder med og uden ansatte

Iværksætterundersøgelsen kortlægger også, at der er forskel på, hvilke udfordringer iværksættere har. Hvis der skelnes mellem de virksomheder, som har ansatte, og dem som ikke har, ses nogle tydelige forskelle på, hvilke udfordringer, virksomhederne har.

Udfordring 2015	Samlet	Med ansatte	Uden ansatte
Skatte- og momsspørgsmål	41,71%	35,41%	46,75%
Finansiering	40,70%	50,97%	32,84%
Socialt sikkerhedsnet	28,81%	21,24%	34,62%
At finde frem til relevant rådgivning	21,11%	20,08%	21,89%
Kontakt til offentlige myndigheder	20,44%	23,17%	18,34%
Familiens accept af mængden af arbejde	16,92%	16,22%	17,46%
Administration ved første ansættelse	11,89%	17,37%	7,69%
Samlet mængde udfordringer	181,58%	184,46%	179,59%

Det fremgår bl.a., at skatte- og momsspørgsmål er en større udfordring for virksomheder uden ansatte, end for virksomheder med ansatte. Det er ikke en opsigtsvækkende konklusion, da virksomheder med ansatte har flere ressourcer til disse administrative opgaver og større erfaring med dem, men det viser, at Skats kommunikation og vejledning særligt til virksomheder uden ansatte kunne være bedre.

Omvendt oplever virksomheder med ansatte væsentligt større udfordringer i forhold til finansiering. Det er igen ikke en overraskende konklusion, men hvis iværksættere i Danmark for alvor skal skabe arbejdspladser, så er finansiering en af de udfordringer, som skal bringes markant ned for danske iværksættere.

Slutteligt er der 5 %-point flere af virksomhederne med ansatte, som oplever, at kontakten til offentlige myndigheder er en udfordring i hverdagen. Dansk Iværksætterforening hører jævnligt fra iværksættere, som henviser til, at der er rigtig mange forskellige indberetningsfrister. Et tiltag for at nedbringe disse udfordringer kunne derfor være at gøre det mere gennemskueligt, hvad der skal indberettes og hvornår det skal indberettes.

Udfordringer også betinget af alder

Der er også markante forskelle på, hvilke og hvor mange udfordringer, iværksætterne møder, hvis man skelner mellem, om iværksætterne er startet som iværksættere, mens de var over eller under 30 år gamle.

Flere og flere unge iværksættere starter virksomhed i Danmark, og nye iværksættere under 25 års andel af det samlede antal stiftede selskaber er fra 2010 steget fra 10 % til 15 % i 2014.¹

Udfordring 2015	Samlet	Startede +30 år	Startede til og med 30 år
Skatte- og momsspørgsmål	41,71%	35,73%	54,69%
Finansiering	40,70%	42,43%	36,98%
Socialt sikkerhedsnet	28,81%	29,28%	27,60%
At finde frem til relevant rådgivning	21,11%	21,34%	20,83%
Kontakt til offentlige myndigheder	20,44%	17,62%	26,56%
Familiens accept af mængden af arbejde	16,92%	13,90%	23,44%
Administration ved første ansættelse	11,89%	10,92%	14,06%
Samlet mængde udfordringer	181,58%	171,22%	204,16%

Særligt bemærkelsesværdigt er det, at det i høj grad er de unge, som har problemer med skatte- og momsspørgsmål. 54,69 % angiver dette som en hovedudfordring i hverdagen, og på samme måde er der en

¹ <https://erhvervsstyrelsen.dk/udvikling-i-cvr-registreringer-fordelt-paa-alder>

væsentlig overrepræsentation af unge iværksættere, som føler, at kontakten med de offentlige myndigheder er en besværlig del af hverdagen som iværksætter.

Udfordringen har to sider. På den ene side har unge iværksættere aldrig oplevet at sidde og lave deres selvangivelse – det er en automatiseret proces hos Skat i dag, hvilket betyder, at der måske i højere grad er en lavere accept blandt unge iværksættere af, at nogle af de administrative opgaver omkring skat og moms er en nødvendig opgave, som skal løses, når man er iværksætter.

På den anden side må det i fremtiden blive et indsatsområde at få gjort systemer smidigere og mere intuitive, således at færre oplever problemer og udfordringer, da det er en relevant problemstilling, hvis det er kontakten med Skat og øvrige offentlige myndigheder, som er en hovedudfordring for de unge iværksættere.

Slutteligt viser undersøgelsen, at der også er flere iværksættere under 30 år, som føler, at familiens accept af mængden af arbejde er en udfordring. Der kan være flere svar på, hvorfor det er således, men det er klart, at man som iværksætter skal være opmærksom på, hvordan man balancerer at skabe en dynamisk virksomhed i vækst, samtidig med at man opretholder en work/life balance.

Hovedkonklusioner på iværksætterudfordringer i 2015:

- *Lidt flere hovedudfordringer for iværksætterne.*
- *Skatte- og momsspørgsmål indtager positionen som iværksætternes største udfordring i dagligdagen for andet år i træk.*
- *Finansiering ligger stadig højt på iværksætternes liste over udfordringer.*
- *Lidt flere iværksættere føler, at det er svært at få familiens accept af mængden af arbejde.*
- *Finansiering er en større udfordring for virksomheder med ansatte end for virksomheder uden ansatte*
- *Unge og nystartede iværksættere har større udfordringer med skatte- og momsspørgsmål og kontakten med offentlige myndigheder, sammenlignet med ældre og mere rutinerede iværksættere.*

Relevante pressemeddelelser:

#2: Skat og moms er stadig en stor udfordring – [LÆS HER](#).

#5: Konklusioner på årets Iværksætterundersøgelse - [LÆS HER](#).

Iværksætternes forventninger til fremtiden

Iværksætterne er marginalt mindre optimistiske

Iværksættere er et optimistisk folkefærd, og tidligere års positive forventninger fastholdes i år. Dog er der en lille tilbagegang i forventninger til den økonomiske situation for virksomhederne i det kommende halvår, sammenlignet med samme tidspunkt i 2014, men optimismen fastholdes dog og er stadig større end i 2013.

Forventninger	2015	2014	2013	2012
Meget positiv	17,76%	18,86%	17,73%	21,07%
Positiv	59,80%	61,14%	55,26%	47,14%
Hverken positivt eller negativt	19,60%	16,82%	22,06%	26,07%
Negativ	1,84%	2,50%	4,33%	4,64%
Meget negativ	1,01%	0,68%	0,62%	1,07%

Lidt færre forventer også at ansætte medarbejdere i det kommende halvår, sammenlignet med sidste års forventninger, men det er dog stadig 3 ud af 10 iværksættere, der forventer at skulle ansætte medarbejdere. Til sammenligning er der reelt ingen af iværksætterne, som forventer at blive færre medarbejdere.

Forventning til ansættelse	2015	2014	2013	2012
Flere medarbejdere	30,15%	34,09%	33,40%	31,79%
Færre medarbejdere	0,67%	1,59%	1,24%	1,43%
Uændret antal medarbejdere	69,18%	64,32%	65,36%	66,79%

Undersøgelsen viser endvidere, at det særligt er de virksomheder, som i forvejen har ansatte, som forventer at ansætte yderligere i løbet af det kommende halvår. Det er samtidig dem, som har ambitioner om at ansætte flere, der også har de største udfordringer med finansiering.

Forventer at ansætte	Uden ansatte	Med ansatte
Flere medarbejdere	16,27%	48,26%
Færre medarbejdere	0%	1,54%
Uændret antal medarbejdere	83,73%	50,19%

Hvis iværksætterne skal skabe yderligere vækst i antallet af arbejdspladser, er nøglen derfor bl.a. at skaffe bedre adgang til finansiering.

Hovedkonklusioner på iværksætterforventninger i 2015:

- Lidt færre er "meget positive" eller "positive" i forhold til forventninger til det kommende halvårs økonomiske situation for deres virksomhed. Niveaue er dog stadig højt.
- Knap en tredjedel af iværksætterne forventer, at der er flere medarbejdere i deres virksomhed inden for det næste halve år.
- Meget få forventer, at der er færre medarbejdere om et halvt år.

- Kun ca. 3 % har "negative" eller "meget negative" forventninger til det kommende halvårs økonomiske situation for virksomheden.
- Det er særligt virksomheder med ansatte i forvejen, der forventer at ansætte yderligere. Det er disse virksomheder, der i højeste grad har udfordringer med finansiering i dagligdagen.

Relevante pressemeddelelser:

#3: Iværksætterne er stadig optimister – [LÆS HER](#).

Samarbejde med offentlige myndigheder

Nær status quo på holdningen til samarbejdet med de offentlige myndigheder

Lidt flere føler, at samarbejdet med de offentlige myndigheder er "meget godt", men der er en tilbagegang på 5 %-point, der synes, at samarbejdet er "godt". Samlet set viser undersøgelsen, at holdningen til samarbejdet med offentlige myndigheder går lidt tilbage, om end udviklingen ikke er alarmerende.

Samarbejde med offentlige myndigheder	2015	2014	2013	2012
Meget godt	6,20%	5,23%	6,19%	9,29%
Godt	29,48%	34,77%	30,52%	34,29%
Jævnt	38,36%	40,00%	39,38%	31,07%
Dårligt	9,38%	7,27%	7,84%	7,86%
Meget dårligt	4,69%	3,41%	5,57%	6,79%
Ikke relevant for min virksomhed	11,89%	9,32%	10,52%	10,71%

Undersøgelsen placerer de offentlige myndigheder i bred forstand på en god middelplassering, hvor få finder samarbejdet med de offentlige myndigheder "meget godt", omvendt er det også få, som finder samarbejdet "meget dårligt".

For mange iværksættere ses tiden, der skal bruges på at være i dialog med offentlige myndigheder som tid, der kunne være brugt bedre, f.eks. på salg eller udvikling af forretningen, hvorfor DIF mener, at det handler om at gøre det så enkelt og smidigt som muligt for iværksættere at være i dialog med offentlige myndigheder.

Derfor anbefaler DIF bl.a. også kommuner, som ønsker at øge deres aktiviteter på iværksætterområdet, at man laver 'én indgang til det offentlige', således at medarbejdere på området er i stand til enkelt og effektivt at guide iværksættere i den rigtige retning, når de henvender sig til kommunen.

Hovedkonklusioner på iværksætterforventninger i 2015:

- Lidt flere iværksættere har et "meget godt" samarbejde med de offentlige myndigheder.
- Lidt flere har et "meget dårligt" eller "dårligt" forhold til offentlige myndigheder, hvilket er bekymrende.
- Undersøgelsen viser, at der stadig er muligheder for at skabe bedre rammer for dialog og samarbejde mellem iværksættere og offentlige myndigheder.

Relevante pressemeddelelser:

#2: Skat og moms er stadig en stor udfordring – [LÆS HER](#).

Finansiering

Bankerne mister markant terræn i finansieringen af iværksættere

Finansiering er et grundstof for iværksættere med vækstambitioner. Det gælder både i form af en kassekredit til den løbende drift, lån eller fremmedkapital, som kan løfte virksomheden til nye niveauer.

Det er derfor ærgerligt, at andelen af iværksættere, som anser finansiering som en hovedudfordring i dagligdagen, er fastholdt på samme niveau som i 2014, og ikke faldet. Det er naturgivent, at finansiering ikke er noget, som giver sig selv for iværksættere, men det er naturligvis en fordel, at så få som muligt ser det som en 'hovedudfordring', da manglende finansiering er en af de største vækstbremsere.

I 2015 forsøgte 36,05 % af undersøgelsens respondenter at fremskaffe kapital. Det er samme niveau som sidste år, men til gengæld er andelen af iværksættere, som lykkedes med at skaffe den nødvendige kapital faldet fra 51,81 % til 43,46 %, hvilket er en relativt stor tilbagegang.

Forsøgt at fremskaffe kapital?	2015	2014	2013	2012
Ja	36,05%	36,41%	42,71%	37,41%
Nej	63,95%	63,59%	57,29%	62,59%

Lykkedes det at skaffe kapital?	2015	2014	2013	2012
Ja	43,46%	51,81%	47,62%	47,66%
Nej	56,54%	48,19%	52,36%	52,34%

Årsagerne kan være flere

Der kan være flere forklaringer på, at færre opnår den kapital, de søger. Det kan skyldes, at dem, som søger kapital, søger større beløb end tidligere, og at de ikke opnår den fulde finansiering. Dog indikerer undersøgelsen også, at bankerne taber markedsandele over for iværksætterne, og dette kan også være årsagen til, at færre skaffer den kapital, som de søger, fordi en tendens til en dekolpling mellem banker og iværksættere begynder at tegne sig.

Bankerne taber markant terræn

Iværksætterundersøgelsen i 2014 dokumenterede, at bankerne tabte terræn i forhold til hvor iværksættere søger kapital. Blandt alle iværksættere, der søgte kapital – både dem der fik den tilstrækkelige kapital og dem der ikke gjorde – var knap 59 % i banken. Til sammenligning var det kun knap 55 %, der var i banken i 2015.

Til gengæld har lidt flere søgt kapital i en bank i samarbejde med Vækstfonden, hvorfor bankerne lige netop fastholder deres samlede andel af iværksættere, der har været i dialog med banken om finansiering.

Crowdfunding og crowdlending er i større grad blevet en del af finansieringskilderne for iværksætteri, hvorfor undersøgelsen for første gang spørger, hvor mange der hhv. har forsøgt at Crowdlende og Crowdfunde deres forretninger, og her viser undersøgelsen, at 2,83 % har forsøgt sig med Crowdlending og 5,66% har forsøgt sig med Crowdfunding. På dette område bliver udviklingen spændende at følge, og der forventes en stigning for denne finansieringsform i de kommende år.

Hvor søgte du kapital?	2015	2014	2013	2012
I en bank	54,72%	58,86%	64,12%	61,26%
I en bank, i samarbejde med Vækstfonden	14,62%	12,66%	9,57%	7,85%
Business Angel	20,75%	18,99%	13,88%	15,54%
Venture-investor	17,45%	21,52%	21,05%	16,40%
Crowdlending	2,83%	-	-	-
Crowdfunding	5,66%	-	-	-
Anden privat investor	46,70%	43,04%	33,01%	43,88%

Tendenser for dem, der fik kapital: Bankfinansiering i markant dyk

Blandt dem, som søgte og opnåede at få kapital, er der dog en markant udvikling. I de seneste år har der været en svagt vigende tendens for bankerne, som har stået for en svagt faldende andel af finansieringen til iværksættere, men fra 2014 til 2015 er der sket et markant og drastisk dyk.

Hvor knap 59 % af de iværksættere, som opnåede finansiering i 2014, fik hele eller dele af finansieringen i banken, er det i 2015 under 39 %. Det må derfor antages, at den generelle tilbagegang i, hvor mange der opnåede finansiering, særligt skyldes bankernes reducerede markedsandel.

Samtidigt ses det, at flere iværksættere formår at blive finansieret gennem andre private investorer.

Kapital - hvor?	2015	2014	2013	2012
I en bank	38,71%	58,82%	56,70%	62,00%
I en bank, i samarbejde med Vækstfonden	12,90%	14,12%	6,19%	10,00%
Business Angel	17,20%	14,12%	6,19%	10%
Venture-investor	9,68%	18,82%	20,62%	6%
Crowdlending	3,23%	N/A	N/A	N/A
Crowdfunding	3,23%	N/A	N/A	N/A
Anden privat investor	51,61%	42,35%	35,05%	32%

Tendenser for dem, der ikke fik kapital: Flere får afslag i banken

Også blandt dem, som ikke formåede at skaffe den kapital, de søgte, er det ved bankerne, undersøgelsen viser det største udsving. To ud af tre iværksættere, som ikke lykkedes med at rejse den kapital, de søgte, har været forbi banken, hvilket indikerer, at flere forsøger sig med andre kapitalformer først, og hvis de ikke lykkes med at rejse kapital der, så går de senere i banken.

Dette illustreres ved, at det kun er føromtalte knap 39 % af iværksætterne, som får den tilstrækkelige kapital, mens hele 67 % af dem, som ikke fik kapital, har været forbi banken. Generelt kan man også se, at dem, som har forsøgt at skaffe kapital uden at få det, har været i dialog med flere aktører, end dem, som opnåede kapital. Derfor kan det ikke siges om iværksætterne, at de ikke afsøger deres muligheder, men omvendt må man også erkende, at ikke alle projekter og virksomheder er modne til at modtage den kapital, de søger.

Kapital - hvor?	2015	2014	2013	2012
I en bank	67,23%	58,90%	70,54%	61,11%
I en bank, i samarbejde med Vækstfonden	15,97%	10,96%	12,50%	7,41%
Business Angel	23,53%	24,66%	20,54%	16,67%
Venture-investor	23,53%	24,66%	21,43%	18,52%
Crowdlending	2,52%	N/A	N/A	N/A
Crowdfunding	7,56%	N/A	N/A	N/A
Anden privat investor	42,86%	43,84%	31,25%	46,30%

Adgangen til kapital generelt

Blandt alle der søgte kapital, spurgte vi i undersøgelsen, hvor let eller svært iværksætterne mente, det var at skaffe kapital. Her er en naturlig sammenhæng i, hvor stor en andel, der har formået at skaffe kapital, og når den andel dykker, er det også forventeligt, at iværksætterne generelt mener, at det er sværere at skaffe kapital, hvilket undersøgelsen også viser.

Generelt kan det siges, at de seneste års tendenser, hvor flere søger væk fra den "klassiske" finansiering i banken mod nyere og mere diverse finansieringsformer, formentlig også kræver et større arbejde, da de forskellige finansieringsformer kræver forskelligt arbejde, f.eks. hvis man skal pitche for Business Angels, oprette crowdfunding-kampagner mv., frem for at lave en mere traditionel forretningsplan, som man går i banken med.

Adgang til kapital?	2015	2014	2013	2012
Meget nemt	5,43%	8,24%	9,28%	4,00%
Nemt	14,13%	14,12%	20,62%	14,00%
Hverken eller	38,04%	37,65%	32,99%	38,00%
Svært	23,91%	25,88%	24,74%	28,00%
Meget svært	18,48%	14,12%	12,37%	16,00%

Bankernes indstilling til iværksættere

Bankerne ser nu, efter flere års tendenser, for alvor ud til at tabe terræn, når det gælder om at finansiere iværksætteres drift og udvikling.

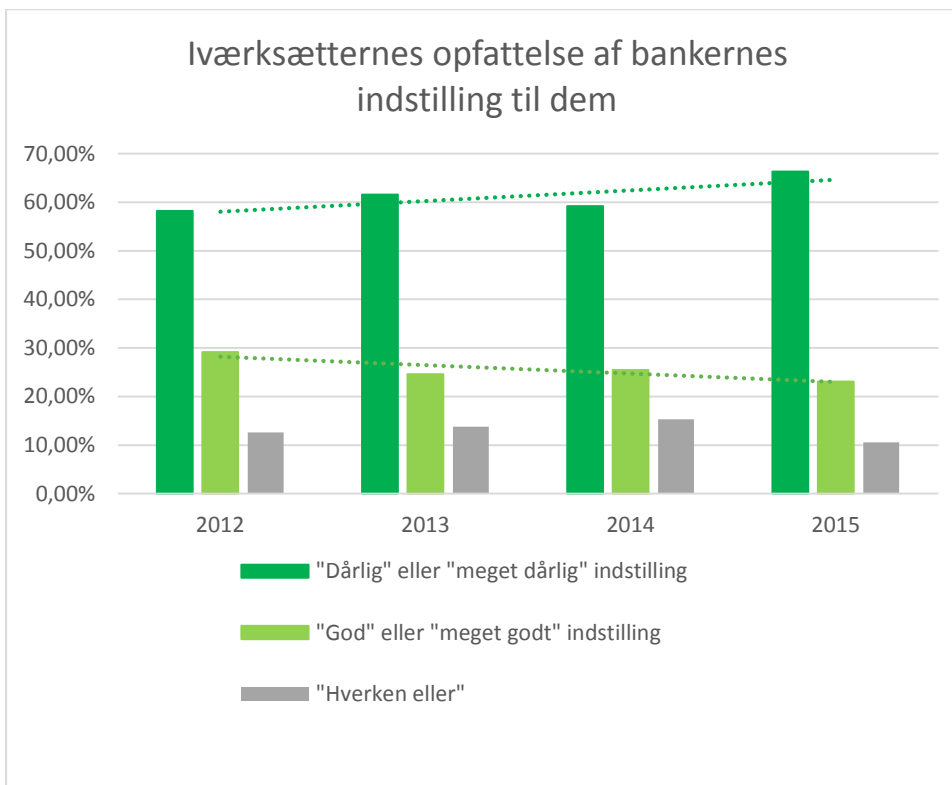
Bankerne har dog stadig en stor rolle, om end de fra i år ikke er det sted, hvor flest iværksættere nu har forsøgt at rejse kapital – det er nu kategorien "anden privat investor". Det ændrer dog ikke på, at en så central del af 'infrastrukturen' inden for finansiering er relevant at spørge yderligere ind til, bl.a. fordi alle iværksættere skal i dialog med en eller flere banker for i det mindste at have en bankkonto.

Derfor spørger undersøgelsen blandt alle, der har søgt finansiering: "Hvordan oplever du bankernes indstilling til iværksættere, som søger finansiering m.m.?"

Bankernes indstilling	2015	2014	2013	2012
Meget god	3,37%	1,91%	3,94%	0,97%
God	7,21%	13,38%	9,85%	11,65%
Hverken eller	23,08%	25,48%	24,63%	29,13%
Dårlig	28,85%	31,21%	25,12%	25,24%
Meget dårlig	37,50%	28,03%	36,45%	33,01%

Også her sker der en markant udvikling i forholdet mellem iværksættere og banker. I 2014 angav godt 15 %, at de mente, at bankerne havde en "god" eller "meget god" indstilling til iværksættere, som søger finansiering m.m.. Dette tal er i 2015 faldet til lige godt 10 %, og der er generelt sket en forskydning helt ned mod svaret "meget dårligt," som i 2015 udgør hele 37,5 %, hvilket er en stigning på 9,5 %-point.

Samlet set er det derfor nu godt 65 % af iværksætterne, der søgte kapital, som mener, at bankernes indstilling til iværksættere, der søger kapital, er "dårlig" eller "meget dårlig", og udviklingen peger derfor på, at de seneste års tendens på området fortsætter.

Hovedkonklusioner på finansiering i 2015:

- Tidligere års tendenser med en begyndende dekolpling mellem banker og iværksættere accelererer kraftigt.
- Bankerne har et stort problem i håndteringen af iværksættere, der søger kapital.
- Bankerne står for en markant lavere andel af det samlede antal iværksættere, der opnår den finansiering, de søger.
- Andre finansieringsformer end bankfinansiering vinder frem.

- *Iværksætterne synes generelt, det er lidt sværere at opnå finansiering.*

Relevante pressemeddelelser:

#1: Banker taber terræn i svært finansieringsmarked – [LÆS HER](#).

Iværksætterkultur

Næsten uændret iværksætterkultur

Iværksætterkultur er ikke nem at sætte på formel og er derfor også et subjektivt begreb, som kan opfattes forskelligt af iværksættere. I undersøgelsen har vi for fjerde år i træk spurgt om følgende:

”På en skala fra 1-10, hvor 10 er meget prestigefyldt og 1 er ikke prestigefyldt, bedes du angive, i hvor høj grad, du mener, det er prestigefyldt at være iværksætter i Danmark”.

Undersøgelsen viser igen i år, at iværksætterkulturen, som iværksætterne samlet set opfatter den, ligger på et stabilt 6-tal.

Iværksætterkultur	2015	2014	2013	2012
Niveau på 1-10 skala	6,08	6,03	6,13	6,13

Holdningen til iværksætteri bliver bedre

For tredje år i træk svarer iværksætterne i undersøgelsen, at holdningen til iværksætteri i samfundet som helhed er blevet bedre, og at det er blevet mere prestigefyldt at være iværksætter, mens meget få mener, at det er blevet mindre prestigefyldt at være iværksætter. Dette ligger fint i tråd med den udvikling, som DIF og Iværk&Vækst oplever – nemlig at samfundet som helhed får mere og mere fokus på iværksætteri.

Holdning til iværksætteri	2015	2014	2013
Væsentligt mere prestigefyldt	9,29%	6,76%	6,37%
Mere prestigefyldt	45,96%	44,06%	42,25%
Uændret	35,11%	37,06%	36,09%
Mindre prestigefyldt	8,26%	10,26%	12,53%
Væsentligt mindre prestigefyldt	1,38%	1,86%	2,76%

Hovedkonklusioner på iværksætterkultur i 2015:

- Iværksætterkulturen ligger på et stabilt niveau, når man spørger iværksætterne selv
- Iværksætterne mener, at det bliver stadig mere prestigefyldt at være iværksætter i Danmark.

Relevante pressemeddelelser:

#5: Konklusioner på årets Iværksætterundersøgelse – [LÆS HER](#).

Politisk fokus på iværksætteri

Mere fokus på iværksætterpolitik

I undersøgelsen spørger vi også iværksætterne, om de mener, at politikerne har tilstrækkeligt fokus på iværksætteri. Generelt er andelen steget over de seneste år – en opfattelse af at politikerne bruger mere energi på iværksætteri, og for første gang er det over 20% af iværksætterne, der mener, at politikerne har tilstrækkeligt fokus på iværksætteri.

Der vil være en naturlig grænse for, hvor højt tallet kommer op – det er menneskelig natur gerne at ville have mere politisk fokus på områder, der berører én selv, men det er dog glædeligt, at flere iværksættere føler sig hørt af politikerne.

Politisk fokus	2015	2014	2013	2012
Ja	20,31%	19,58%	16,14%	16,12%
Nej	79,69%	80,42%	83,86%	83,88%

Kommentarer fra undersøgelsens respondenter

De som svarede, at det politiske fokus ikke var stort nok fra politikernes side blev stillet dette spørgsmål: *"Du har svaret, at politikernes fokus på iværksætteri og vilkårene for danske virksomheder ikke er tilstrækkeligt. Hvad kunne politikerne gøre bedre?"*

En stor andel af iværksætterne har valgt at uddybe deres svar skriftligt. Responsen er bred og dækker over mange områder, men generelt peger en relativt stor andel af kommentarerne på finansieringsvilkår og smidigere regler, da små iværksættere sjældent har ressourcerne, trods velvilje, til at leve op til et stort antal regler og love.

Hovedkonklusioner på iværksætterkultur i 2015:

- Over de seneste år føler flere iværksættere, at politikerne fokuserer på dem.
- Flere efterlyser simple og mere gennemsigtige regler samt bedre adgang til kapital.

Relevante pressemeddelelser:

#2: Skat og moms er stadig en stor udfordring – [LÆS HER](#).

#5: Konklusioner på årets Iværksætterundersøgelse – [LÆS HER](#).

40-49 årige drømmer om egen virksomhed

Dette afholder dem fra at starte

For første gang har DIF og Iværk&Vækst også spurgt dem, som ikke har et CVR-nummer, men som fandt frem til Iværksætterundersøgelsen, om deres overvejelser omkring at starte virksomhed.

Vi spurgte om følgende:

"I hvor høj grad indgår følgende i dine overvejelser om at starte, hvor 1 er lav grad og 5 er i høj grad?"

- Personlig anseelse ved mulig fiasko
- Overvejelser om den økonomiske tryghed
- Afgivelsen af fast løn, pensionsordning og mulighed for fulde dagpenge
- Frygten for konkurs

I hvor høj grad indgår følgende i dine overvejelser om at starte, hvor 1 er lav grad og 5 er i høj grad?	2015
Overvejelser om den økonomiske tryghed	3,57
Afgivelsen af fast løn, pensionsordning og mulighed for fulde dagpenge	3,29
Frygten for konkurs	2,85
Personlig anseelse ved mulig fiasko	2,35

Det er ikke overraskende, at økonomisk tryghed samt afgivelse af fast løn, pensionsordning og mulighed for fulde dagpenge er væsentlige barrierer for at starte som iværksætter, særligt hvis man er i fast job og har høje faste udgifter, og disse to barrierer er dem, som de potentielle iværksættere i højeste grad overvejer, når de gerne vil starte virksomhed.

Frygten for konkurs er også en parameter, som en overvejende del af iværksætterne i nogen grad tager med i deres betragtninger, når valget skal træffes om at starte som iværksætter. Til gengæld er den personlige anseelse ved mulig fiasko ikke så stærkt en parameter, hvilket er positivt, da det helst ikke bør være sådanne faktorer, som er de væsentligste, når man overvejer at starte som iværksætter.

For mange er det dog stadig væsentligt at overveje hvad der skal ske, hvis projektet ikke lykkes.

Hvis du skal kaste dig ud i livet som iværksætter, kræver det så, at du har en plan B?	2015
Ja	70,07%
Nej	29,93%

Af resultaterne fremgår det, at det for 70 % af dem, der overvejer at starte, er vigtigt at have en plan B, hvis projektet mislykkes. Det er naturligt, fordi mange skal finde en måde at dække faste omkostninger på, men det er en interessant betragtning, og Danmark kunne som samfund formentligt have flere iværksættere, hvis aktører inden for iværksætttermiljøet var bedre til at hjælpe dem, som overvejer at starte virksomhed, med at komme i gang og inddrage "plan B" i planlægningen.

I USA ses det som et kvalitetsstempel for en iværksætter, hvis vedkommende er gået ned med en virksomhed, men starter igen, fordi det anses som ”optjent erfaring og læring,” at man har prøvet at gå ned en gang før.

Det er ikke nødvendigvis samme tilstand, der findes i Danmark, og undersøgelsen viser også, at mere end halvdelen af dem, som overvejer at kaste sig ud i iværksættertilværelsen, mener, at det er et tabu at gå konkurs.

Mener du, at det er et tabu at gå i konkurs i Danmark?	2015
Ja	52,90%
Nej	47,10%

Blandt dem, som overvejer at starte som iværksættere, er der en anden aldersfordeling end blandt de iværksættere, som i øvrigt har svaret på undersøgelsen. Det mest bemærkelsesværdige er, at det særligt er gruppen mellem 31 og 40 år og gruppen mellem 41 og 50 år, som er overrepræsenterede i forhold til dem, der faktisk er iværksættere. Til gengæld er der tilsvarende færre fra 31-40 år, som overvejer at starte, sammenlignet med aldersfordelingen blandt dem som allerede er iværksættere.

Det tyder derfor på, at mange unge vælger iværksættervejen eller lønmodtagervejen efter endt uddannelse, og at der er en gruppe mennesker, som ønsker sig væk fra lønmodtager-tilværelsen, når de runder 40 år.

Hvor gammel er du?	Eksisterende iværksættere	Potentielle iværksættere
Under 20 år	7,80%	8,89%
21-25 år	11,54%	16,30%
26-30 år	13,33%	7,41%
31-40 år	27,97%	21,48%
41-50 år	26,02%	32,59%
51-60 år	10,73%	6,67%
+60 år	2,60%	6,67%

Hovedkonklusioner på iværksætterkultur i 2015:

- Overvejelser om den økonomiske tryghed er de væsentligste, når man overvejer at starte virksomhed.
- Syv ud af 10 mener, at det er nødvendigt at have en plan B, hvis man springer ud som iværksætter.
- Mere end halvdelen af dem, som overvejer at blive iværksættere, mener, at det er et tabu at gå konkurs i Danmark.
- Det er særligt de 41-50 årige, som drømmer om at starte virksomhed.

Relevante pressemeddelelser:

#4: Danskere i 40'erne drømmer om at blive iværksættere – [LÆS HER](#).

Dansk Iværksætterforening mener

Gør finansloven til iværksætterfinanslov

Iværksættere er en essentiel nøgle til at skabe fornyet vækst og nye arbejdspladser i Danmark. De nye og unge iværksættere, som kan blive den næste generation af dygtige iværksættere i Danmark oplever dog, at skatte- og momsspørgsmål er en bremse for dem. Samtidig oplever dem, som allerede er godt i gang som iværksættere, og som står foran en vækstfase med nyansættelser, at finansiering er en bremse for deres udvikling.

Iværksætternes vilkår i Danmark er ikke dårlige, men med undersøgelsen sender iværksætterne et tydeligt signal om, at ovenstående to problemer kræver politisk fokus, og det opfordrer DIF til, at man adresserer i de kommende finanslovsforhandlinger.

Skab bedre adgang til kapital

Kapital er det vigtigste råstof for iværksættere, når de skal skabe vækst og nye arbejdspladser. Derfor bør politikere have for øje, at der aldrig må vedtages lovgivning, som gør adgangen til kapital sværere, f.eks. den såkaldte iværksætterskat, som blev afskaffet under den seneste regeringsperiode.

Til gengæld bør man hele tiden være opmærksom på, hvordan man kan gøre adgangen til kapital lettere, således at det ikke er lovgivning, der spænder ben for yderligere finansiering til iværksættere. Her har de nuværende regler om crowdfunding brug for et servicetjek, og regeringen bør skele til, hvordan man har indrettet sig på området i England, som har været langt bedre til at implementere crowdfunding i lovgivningen.

En dialog med bankerne er bydende nødvendig

Det er sidste time, hvis iværksættere og banker ikke skal blive helt afkoblet fra hinanden i fremtiden. Årets undersøgelse viser et markant skel mellem banker og iværksættere, som i højere grad kun anser banken som et sted, hvor man kan opbevare overskydende likviditet, og ikke som en mulighed for at skaffe finansiering til drift og udvikling.

Dansk Iværksætterforening indbyder derfor til dialog med de enkelte banker samt Finansrådet, med henblik på at løse de store udfordringer, som der er på området lige nu.

Nemmere dialog med skat

Der er behov for langt bedre individuel rådgivning på skatteområdet over for iværksættere. Mange oplever, at det er næsten umuligt at komme i telefonisk kontakt med Skat, og at de bliver taget dårligt imod, når de endelig kommer i dialog med Skat.

Derfor genfremsætter DIF sidste års forslag om 1) skattemedarbejdere udstationeret i de regionale væksthuse, hvor man kan henvende sig som iværksætter og få svar på sine spørgsmål og 2) et særteléfono-nummer til iværksættere med virksomheder, der er stiftet inden for de seneste 2-3 år. To konkrete initiativer, som politikerne kunne tage op og bevilge penge til på den næstkommende finanslov.

Om respondenterne

Ejerform

Ejerform	Andel 2015	Andel 2014
Enkeltmandsvirksomhed	48,41%	52,51%
I/S	3,66%	3,97%
IVS	11,78%	6,69%
ApS	31,21%	31,17%
A/S	3,03%	2,51%
S.M.B.A	0,00%	1,05%
Andet	1,91%	2,09%

Geografisk placering

Geografisk placering	Andel 2015	Andel 2014
Region Nordjylland	14,75%	10,56%
Region Midtjylland	18,31%	18,97%
Region Syddanmark	13,61%	20,91%
Region Sjælland	12,32%	10,34%
Region Hovedstaden	41,00%	39,22%

Antallet af år iværksætteren har været iværksætter

Iværksætter i antal år	Andel 2015	Andel 2014
Nystartet	25,12%	23,92%
1-2	23,82%	24,57%
3-5	19,61%	22,20%
6-8	8,75%	9,05%
8+	22,69%	20,26%

Alder hvor respondenterne startede som selvstændig

Alder, hvor startet som selvstændig	Andel 2015	Andel 2014
Under 20 år	7,80%	4,90%
21-25 år	11,54%	15,69%
26-30 år	13,33%	12,50%
31-40 år	27,97%	31,62%
41-50 år	26,02%	23,53%
51-60 år	10,73%	7,84%
+60 år	2,60%	3,92%

Antal ansatte i iværksætterens virksomhed

Antal ansatte	Andel 2015	Andel 2014
0	56,40%	57,54%
1	18,48%	15,95%
2	9,08%	7,76%
3	4,05%	4,53%
4-8	7,46%	8,84%
9-15	2,11%	2,16%
16-25	0,81%	1,94%
26-49	0,97%	0,43%
50-99	0,49%	0,22%
99+	0,16%	0,65%

Branche

Branche	Andel 2015	Andel 2014
Konsulent og rådgivning	24,96%	26,29%
IT/IKT	14,26%	14,01%
Handel	10,53%	9,70%
Marketing	3,40%	6,25%
Service	5,35%	6,03%
Design	8,10%	5,60%
Industri og fremstilling	4,38%	5,17%
Bygge og anlæg	1,94%	3,45%
Mediebranchen	4,70%	3,23%
Revision, bogføring	3,57%	3,02%
Energi og forsyning	0,81%	1,51%
Transport	0,81%	0,86%
Finans	0,81%	0,22%
Andet	16,37%	14,66%

Køn

Køn	Andel 2015	Andel 2014
Mand	64,38%	65,35%
Kvinde	35,62%	34,65%

Uddannelsesniveau

Højest gennemførte uddannelsestrin	Andel 2015	Andel 2014
Folkeskole	4,74%	3,95%
Gymnasial	6,86%	5,92%
Erhvervsuddannelse	25,49%	22,81%
Bachelor	21,57%	26,54%
Kandidat	29,74%	29,39%
PhD	1,80%	2,19%
Andet	9,80%	9,21%

Omsætning seneste kvartal

Omsætning seneste kvartal	Andel 2015	Andel 2014
0-100.000	4,74%	3,95%
100.000-250.000	6,86%	5,92%
250.000-500.000	25,49%	22,81%
500.000-1.000.000	21,57%	26,54%
1.000.000-2.500.000	29,74%	29,39%
2.500.000-5.000.000	1,80%	2,19%
Mere end 5.000.000	9,80%	9,21%
Ved ikke / ønsker ikke at svare	9,80%	9,21%

Pressekontakt

For yderligere kommentarer

Dansk Iværksætterforenings formand, Christian Walther Øyrabø, kan kontaktes på 40 74 70 93 for yderligere kommentarer om Iværksætterundersøgelsen. Han kan også kontaktes på mail cwo@d-i-f.dk

Iværk&Væksts direktør, Eva Vedel, kan kontaktes på 24 40 13 70 for yderligere kommentarer om Iværksætterundersøgelsen. Hun kan også kontaktes på mail eva@ivaerk.dk

Pressebilleder

Der kan downloades pressebilleder i høj opløsning i jpg-format på www.d-i-f.dk af Christian Walther Øyrabø, hvor også Dansk Iværksætterforenings logo findes. Download billederne [her](#).

Relevante cases

Ønsker du/I at skrive en historie i forbindelse med undersøgelsen, hjælper Dansk Iværksætterforening gerne med at finde relevante case-virksomheder. Kontakt sekretariatsleder Anders Tang på 60 89 94 06 eller anders@d-i-f.dk

Spørgsmål omkring undersøgelsen

Er der spørgsmål til undersøgelsens talmateriale, eller ønskes yderligere sammenhænge mellem data belyst kan sekretariatsleder i Dansk Iværksætterforening Anders Tang kontaktes på 60 89 94 06 og anders@d-i-f.dk